

Milan Golob

Slike (prijateljice) in naslovi slik, ki še niso narejene

UGM studio, Trg Leona Štuklja 2, Maribor

4. avgust – 30. september 2023

[Razstava prikazuje pribl. 1/3 slik (pribl. 500 kom), nastalih v zadnjih dvajsetih letih (naključni izbor iz mojega depoja), 3 video/avdio dela ter seznam naslovov slik, ki jih še nisem naredil. Velikost razstavnega prostora, odmerjen čas za postavljanje, tehnična podpora institucije itd. so prav tako pomembni in odločujoči gabariti postavitve, na katere kot avtor razstave nimam nikakršnega vpliva, to je enostavno intervencija realnega. Če ne bom uspel postaviti vsega pripravljenega (naključno izbranega), bo preostanek pač na tleh razstavnega prostora v zaboju.]

Pred dvajsetimi leti so se mi na sliki naključno pojavili štiri krogi, ki so postali moja slikarska stalnica, vse drugo se od takrat spreminja. Začetek je bil vselej zelo kočljiv. Podoba kroga mogoče priča o neki nemoči zares začeti, a obenem tudi o nemoči avtentično ponavljati. Filozofija se postavi na stran idiota kot človeka brez predpostavk. Tudi dimenzije slik so se občutno zmanjšale, a prostor mojega delovanja, katerega gonilno središče so slike, se je razširil. Te slike sem kmalu, a vztrajno in naključno začel naslavljeni po preminulih osebah (ime in priimek skupaj z letnico rojstva in letnico smrti). Najprej po osebah, ki so kakorkoli duhovno vplivale name, danes pa večino naslovov za slike naključno pridobim na nagrobnikih pokopališč¹ po vsej Evropi. Število naslovov, ki trenutno čakajo, da zanje naredim sliko, je 6.784. Vsako leto naslikam pribl. 40 do 100 abstraktnih slik malega formata, katerih podoba vsebuje štiri kroge. Slike so končane šele, ko jim iz arzenala naslovov naključno dodelim oz. izberem naslov.

Ne zanimajo me zgodbe ljudi, katerih imena in priimki skupaj z letnicama rojstva in smrti so po naključju postali naslovi mojih slik, in naslovi slik ne vplivajo na končno vizualno podobo. Če bi bili bistveni le naslovi slik, bi bilo veliko enostavneje s temi naslovi poimenovati enake monokrome readymade slik enakih velikosti. A pri meni je slika šele skupaj z naslovom končana celota. Četudi posamezna slika vizualno vzdrži, bi bila brez naslova hendikepirana in obratno.

Plebejci so bili vedno brez imena. Da se sužnji ne bi upirali, je bilo nujno, da so ostajali nepismeni. Ruski modernisti ter Stalin in Gorki in še mnogi drugi so sanjali o tem, da ljudje ne bi več imeli imen, temveč le črko skupaj z enoto, kjer delajo. *Kompozicija f, Konstrukcija z, Brez naslova 3 ...*

Vsakih nekaj let za narejene slike naredim video², v katerem berem naslove narejenih slik, ki so na videu izpisani kot podnaslovi. Naslov slike je pač pomemben. Marcel Duchamp je imel prav, ko je rekel, da je naslov nevidna barva.

Podobnost slik iz tega oddobja je vedno zunanja (štiri krogi), medtem ko razlika, naj bo velika ali majhna, oblikuje jedro mojega slikarstva (ponavljanja). Površini je lastno, da izniči razliko, a samo na površini.

Ne vem, zakaj si z veseljem otežujem delo tudi z izbiro naključnih, a različnih dimenzij platen. Poleg tega nisem prepričan, da je vse, kar piše na nagrobnikih, resnično. Vse razstavljenе naslovljene slike je v tem prostoru združilo naključje. Najprej je bilo ime in sedaj je to ime del naslova moje slike. Wittgenstein bi se mogoče vprašal, kako majhna misel je bila

potrebna, da mi je že zapolnila velik del življenja. Lahko, da je vse skupaj ena totalna zmešnjava. V tem sem bil vedno dober.

Kot pravi Gilles Deleuze³, je ponavljanje v vseh ozirih transgresija. Gre za to, da delujem in iz ponavljanja kot takega napravim neko novost, se pravi svobodo. Ponavljanje zoperstavljam zakonom narave. Bistveno in nebistveno sta neločljiva. Smisel in nesmisel sta povezana. Najprej so bili ljudje z imeni, da so imena nato lahko postala del naslovov mojih slik. Ponavljanje nekaj spremeni v duhu, ki ga kontemplira. Šele v nekem drugem času in prostoru mogoče spet odkrijemo tisto, kar smo vsi pozabili. Problem navade, ki ni ponavljanje, je, da je navada podrejena ugodju.

Smisel je v samem problemu. »Učiti se« se vselej dogaja v nezavednem. Postulati, ki nimajo potrebe po tem, da so izrečeni, bolje delujejo v tišini. Tudi zgodovina slikarstva je mesto nesmisla in neumnosti. Morda je potreben Apolon, mislec jasnega-nejasnega, da bi mislil Dionizove ideje, zato da bi ponovno ustvarili svetlobo. A če bi se vse splačalo in bilo pravilno, sveta ne bi bilo.

Ponavljjanje ni nikoli ponavljanje »istega«, temveč vedno ponavljanje »različnega« kot takega in razlika ima sama po sebi za objekt ponavljanje. Genitalno mišljenje pa Jaz vedno pripelje do tega, da misli le tedaj, ko svojo lastno strast misli v čisti in prazni formi časa. Govorica ponavlja preteklost, ki sama nikoli ni bila sedanost. Ja, nekaj je, kar sili misliti.

Moje slikarstvo ne posnema, a to predvsem zato, ker ponavlja in ker ponavlja vsa ponavljanja. Vključevanje mojih slik v vsakdanje življenje je nerešljiv estetski problem. Zgodovinsko gledano so naslovi slik izum trga, toda z njim tako nisem v prijateljskih odnosih. Svet mojega slikarstva⁴ (duha) ni pogojen le z gledanjem in vživljanjem, ampak že samo z možnostjo za to.

Vseeno je, kje se ogled razstave začne, če vas bo in dokler vas bo mikalo, boste nadaljevali z ogledom, in ni nujno, da si ogledate vse. Ne iščite začetka. Slike, ki si jih ne boste ogledali oziroma niso razstavljenе, niso nič slabše, samo videli jih niste. Kaj se dogaja, ko se nič ne dogaja? Mogoče gnostična utopija, kako premagati smrt. Posvetilo se mi je, da sem bedak.

Ne vem, zakaj bi moral naslov te razstave imeti kaj skupnega s tem besedilom, lahko pa.

¹ Fotografiram nagrobnike, ki me naključno pritegnejo zaradi nenavadnosti napisa ali oblike. Naslove slik, ki še niso narejene, nato doma prepišem s fotografije, fotografije pa arhiviram, tako da lahko po potrebi čez več let ugotovim, kje sem naslov našel.

² Videe posnamem z rudimentarno, »zastaralo« elektronsko opremo (npr. Olympus SP 310). Videi so malih dimenzij (320 × 240 px oz. 640 × 480 px) v ČB tehniki. Zvok posnamem z deset let starim klasičnim mobilcem (Samsung GT-C3590). Vse skupaj obdelam in združim npr. s programoma Videopad in Audacity.

³ Gilles Deleuze; *Razlika in ponavljanje*, predgovor Alain Badiou, prevod Samo Tomšič, Ana Žerjav, Marko Jenko in Suzana Koncut (uredil Peter Klepec), Ljubljana 2011 (Založba ZRC SAZU, Philosophica, Series Moderna)

⁴ Slikarstvo je stvar duha (*La pittura è cosa mentale*), je govoril Leonardo da Vinci.